

Memo

Aan:	Commissie FL
Cc:	André Putker
Van:	Janine Kock
Datum	18 augustus 2020
Kenmerk:	149099
Onderwerp:	Rapportage regionale energiemonitor 13 augustus 2020

Aanleiding

De Achterhoekse gemeenten hebben in het Akkoord van Groenlo (2009/2013) een ambitieuze doelstelling gekozen. Ze willen in 2030 energieneutraal zijn. De Regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek (UA2016) kwantificeert deze ambitie. Vastgelegd is wat we bedoelen met “energieneutraal”. De taakstelling per gemeente is ook vastgelegd, in GWh voor elektriciteit en in m³ aardgas voor warmte.

De taakstelling voor de regio als geheel en per gemeente afzonderlijk wordt gemonitord. In 2018 is de eerste versie van de monitoring verschenen en nu in 2020 de tweede.

De gemeenteraad heeft op 4-7-2019 een motie ingediend “Stap voor stap naar een energieneutraal 2030” (indieners; LB, SP, PvdA, D66). De energiemonitor geeft voor een belangrijk deel invulling aan de vragen uit de motie. Tijdens de behandeling van de monitor in de commissie FL op 16 september wordt het rapport en de motie besproken.

Inhoud monitor

In de bijlage het gehele rapport. De “Rapportage regionale energiemonitor Achterhoek” van 13 augustus 2020 geeft voor de regio als geheel en per gemeente de stand van zaken weer. Er wordt ook een link gelegd naar de RES en het regionale bod van 1,35 TWh wat recentelijk is ingediend.

Belangrijke onderdelen van het rapport zijn:

- de samenvatting op pg. 4-6;
- de conclusies en aanbevelingen op pg. 26-27;
- de factsheets voor gemeente Oude IJsselstreek op pg. 30-33.

De hoofddoelstelling – energieneutraliteit in 2030 - is opgesplitst in 4 subdoelstellingen: elektriciteitsopwekking, aardgasvervanging, elektriciteitsbesparing en aardgasbesparing. Elke subdoelstelling is gekwantificeerd in GWh (voor elektriciteit) en /of m³ (voor aardgas). Het doel is om in 2030 elke subdoelstelling op 100% te hebben. Er is een doorkijkje gemaakt naar waar we staan in 2030 als de huidige trend doorzet. Dat is inclusief projecten die in de pijplijn zitten.

Hieronder de belangrijkste conclusies vanuit het perspectief van onze gemeente.

Algemene situatie

Regiobreed is het beeld niet rooskleurig. **Zelfs als de trends en de projecten die in de pijplijn zitten mee worden genomen, haalt de regio géén van de 4 subdoelstellingen.** Bij 3 subdoelstellingen (elektriciteitsopwekking, aardgasvervanging en elektriciteit besparing) blijven we fors achter op de doelstelling (37%, 33% en 45%). Voor 1 subdoelstelling (aardgas besparen) komen we wel in de buurt van de doelstelling (met 82%) als de huidige trend doorzet.

Op dit moment, in 2020, hebben we op de 4 subdoelstellingen het volgende gerealiseerd: opwek elektriciteit 9%, aardgasvervanging 23%, besparing elektriciteit 15% en besparing aardgas 27%. Uit deze cijfers blijkt dat we ons als

regio tot 2030 meer moeten inspannen dan de afgelopen tien jaar om een energieneutrale Achterhoek te worden.

We kunnen concluderen dat er is een groot verschil tussen de ambitie van de Achterhoekse gemeenten en wat daadwerkelijk gerealiseerd wordt.

Positie gemeente Oude IJsselstreek

Er is gekeken in hoeverre elke gemeente op weg is naar de doelstelling die is vastgelegd in de UA2016. De gemeente Oude IJsselstreek doet het in vergelijking met de andere Achterhoekse gemeenten goed (tabel A, pg. 4). Als we kijken naar de huidige realisaties (2020) dan is onze gemeente redelijk op weg als het gaat over de besparingsopgave voor elektriciteit en gas (36% en 35%). Voor de opwek van elektriciteit en het vervangen van aardgas blijven we nog achter (13% en 14%).

Indien we een doorkijk maken naar de komende jaren tot 2030, en de plannen meenemen die in de pijplijn zitten ziet het beeld voor onze gemeente er gunstig uit (tabel B, pg 4). Als de komende jaren het windpark Den Tol operationeel wordt en er verschillende zonnenvelden aangelegd worden, komt de opwekking van elektriciteit uit op 89%. Voor de aardgasvervanging hangt het resultaat sterk af van de realisatie van AgroGas. Als AgroGas gerealiseerd wordt komt het percentage voor aardgasvervanging uit op 94%.

De besparingen van aardgas en elektriciteit zijn moeilijker in te schatten, echter indien de trend van de afgelopen jaren zich doorzet dan wordt de doelstelling gehaald.

We zijn dus goed op weg om de doelstellingen te halen maar het is belangrijk niet te verslappen. Veel projecten zijn nu nog niet operationeel. Ook de inspanningen voor energiebesparing moet blijvend aandacht krijgen.

Link met de RES, het landelijke EMT-model en regionale ontwikkelingen

Het concept van Regionale Energiestrategie (RES) is gereed. De RES-regio Achterhoek heeft een bod van 1,35 TWh duurzame energie opwek gedaan richting het rijk. Dit concept moet nog worden vertaald in de RES 1.0. Op basis van technische en ruimtelijke analyses komen we tot een ruimtelijke invulling van de concept RES in de RES 1.0. De verdeling van de opgave tussen gemeenten zal ook ter discussie staan. Dat betekent dat de taakstelling per gemeente kan veranderen.

De concept RES heeft ook nieuwe inzichten opgeleverd in de regionale energie-opgave. De Achterhoekse RES-bijdrage komt overeen met de ambitie (energie neutrale Achterhoek in 2030) die in de UA2016 gezamenlijk is geformuleerd.

Het Rijk werkt bij het doorrekenen van alle RESsen met het nieuwe landelijk erkende EMT-model. Het EMT-model is nu de landelijke standaard maar in 2016, toen de UA2016 werd geschreven, bestond het EMT model nog niet. Het EMT wijst uit dat voor het behalen van energieneutraliteit de opgave veel groter is dan we hebben aangenomen in de UA 2016 (1,35 TWh). In hoofdstuk 4 van het rapport wordt dit toegelicht (pg. 24-25).

Het lijkt logisch om dit EMT-model ook in de Achterhoek als leidend te gaan gebruiken. Hierdoor verandert wel de opgave voor de Achterhoek. Een herijking van de Achterhoek Uitvoeringsagenda is in dat geval nodig, hierin kunnen de nieuwe ambities en doelstellingen worden uitgewerkt.

De vragen die in de motie “Stap voor stap naar een energieneutraal 2030” van 4-7-2019 gesteld worden zijn:

De indieners van de motie draagt het college op om te onderzoeken:

- a) Waar we nu staan als gemeente Oude IJsselstreek en alle andere ondertekenaars van het Akkoord van Groenlo met betrekking tot het halen van de doelstelling energieneutraal in 2030;*
- b) Of de doelstelling: energieneutraal in 2030 gehaald zal worden binnen de kaders van het huidig vastgestelde beleid;*
- c) Welke stappen er verder nog gezet moeten worden om de doelstellingen uit het Akkoord van Groenlo te halen;*
- d) Hoe en wanneer deze stappen gezet moeten worden om de doelstellingen uit het Akkoord van Groenlo te halen.*

De “Rapportage regionale energiemonitor Achterhoek” geeft antwoord op punt a) van de motie. Ook wordt duidelijk dat de doelstelling om energieneutraal te worden in 2030 (punt b van de motie) met de huidige invulling van het beleid, regionaal niet wordt gehaald. De energiemonitor geeft aan dat de gemeente Oude IJsselstreek, als we doorgaan op de huidige voet, wel in de buurt komen van de taakstelling voor onze gemeente.

We gaan als gemeente verder op de huidige manier om de doelstelling uit de UA2016 te halen (punt c en d uit de motie). De opwekprojecten in de pijplijn blijven we faciliteren zodat de projecten daadwerkelijk gerealiseerd worden. Het college stelt voor om binnenkort een tweede tranche zonnevelden open te stellen. Verder blijven we ons inzetten om particulieren en bedrijven te stimuleren tot energiebesparing.

De invloed van de gemeente is echter niet allesbepalend. Bij de opwekprojecten hebben we te maken met juridische procedures en economische afwegingen van initiatiefnemers. Bij het energiebesparingsdeel is de invloedssfeer van de gemeente nog beperkter. We blijven particulieren en bedrijven aanzetten tot energiebesparing. Echter de keuze hiervoor ligt bij de individuele woningeigenaren en eigenaren van bedrijven.

Het is verder belangrijk dat ook de andere gemeenten in de Achterhoek meer werk maken van het Akkoord van Groenlo. We zullen bestuurders van de andere gemeenten hierop blijven aanspreken.